

kernwoord: engelen

Engelen, wat moet jij ermee?

Bijbelgedeelte Lukas 1:26-38, 2:8-15

Bijlage bij 1.2 (inhoud) en 1.6 (opmerkingen vooraf) – Artikel met achtergrondinformatie

Onderstaand artikel geeft meer informatie over de taak van engelen.

Jouw bekering betekent voor engelen feest!

Engelen, die doen het goed in kerstverhalen, kerstbomen en op grappige plaatjes. Maar... wat moet jij er nu mee? Nou ja, eigenlijk helemaal niks! Waar het om gaat, is dat God er wél een heleboel mee doet. Niet met de lieve engeltjes uit de zelfverzonnen verhalen van mensen. Nee, we hebben het nu over de indrukwekkende wezens waarover de Bijbel vertelt. Goed om te weten dat God zó machtig is dat een ontelbaar leger engelen Hem ter beschikking staat!

Engelen bestaan echt! Nog sterker: ze zijn overal om ons heen, in de onzichtbare, geestelijke wereld. God zelf heeft ze geschapen, zegt de Bijbel. Het zijn geesten die God dienen. God stuurt ze er speciaal opuit om Zijn kinderen te helpen (lees maar in Hebreeënen 1:14). Grote kans dus dat ze zich ook met jou bemoeien! Hoe? Laten we 's kijken wat engelen doen!

1. Engelen loven God

De eerste taak van engelen is God loven en prijzen. Dat moet een zeer indrukwekkend gebeuren zijn. We weten er iets van uit de kerstgeschiedenis: als de herders te horen krijgen dat de Zaligmaker is geboren, is er een ontzettend groot koor van engelen dat zingt voor God! Een voorproefje van de hemel: wie bij Jezus hoort, zal eens met de engelen meezingen!

2. Ze brengen boodschappen van God over

In de Bijbel staan een heleboel voorbeelden van engelen die namens God boodschappen overbrengen aan mensen. Denk maar aan de engel Gabriël die de geboorte van Johannes aankondigt en ook de geboorte van de Heere Jezus (Lukas 1), of aan de engel die aan Petrus komt vertellen dat hij de gevangenis kan uitlopen (Handelingen 12)! Ook nu gebeurt het dat mensen via een engel een boodschap van God krijgen, bijvoorbeeld om hen te waarschuwen!

3. Engelen zijn blij als jij je bekeert

Als je dacht dat engelen niks met jou te maken hebben, vergis je je. Want ze zijn wel degelijk in jou geïnteresseerd. Lees maar in Lukas 15:7 en 10. Als jij je bekeert, wéten de engelen in de hemel dat. Voor hen betekent dat één groot feest! En als jij het moeilijk vindt om te (blijven) geloven, zijn er engelen die heel speciaal voor jou zorgen (Mattheüs 18:10). De Heere God heeft hen die opdracht gegeven!

4. Ze beschermen en geven hulp in nood

Waar gebeurt! Een heel leger wordt verjaagd, niet door mensen, maar door een leger engelen! In de Bijbel kun je erover lezen (2 Koninkingen 6:8vv) en ook in deze tijd zijn er voorbeelden van bekend. God beschermt Zijn kinderen door engelen, op allerlei manieren!

5. Engelen zijn er bij het einde

Een belangrijke taak, ten slotte, is voor de engelen weggelegd bij het einde van deze wereld. Als Jezus terugkomt, zal Hij Zijn engelen uitzenden als uitvoerders van Zijn oordelen (Mattheüs 13:41). Dat betekent trouwens niet dat engelen per se angstaanjagende figuren zijn, ofzo. Uit Lukas 16:22 kun je opmaken dat engelen er óók zijn als een kind van God sterft: dan wordt hij of zij door de engelen naar de hemel gedragen!

FEITEN EN FABELS OVER ENGELN

NIET WAAR	WAAR
Engelen zijn altijd goed.	Er zijn ook engelen die tegen God in opstand zijn gekomen: duivels (satan zelf is een gevallen engel!).
Als je iets hoort over engelen, weet je dat het van God komt.	Nee dus! Het kan ook de satan zijn die zich voordoeft als een engel van God (2 kor. 11:14). Wat je hoort over engelen, moet je altijd toetsen aan de Bijbel!
Je kunt engelen vragen of ze je willen helpen.	We mogen alleen bidden tot God! Engelen handelen alleen op Gods bevel, niet op ons verzoek.
Als je gestorven bent, word je een engel.	Mensen zijn geen engelen en worden dat ook niet. God heeft mensen en engelen apart geschapen! Ook in de Hemel zijn mensen mensen.
Engelen hebben vleugels	Van sommige engelen wordt in de Bijbel gezegd dat ze vleugels hebben, maar dat betekent niet dat dat voor alle engelen geldt.
Als je een engel van God hebt gezien, weet je dat je een kind van God bent	Je kunt in je leven duizend engelen hebben gezien en toch niet geloven. Andersom kun je nooit een engel gezien hebben en toch een kind van God zijn. Dat is zelfs meestal zo.

Bijlage bij binnenkomer 2 (2.2) – Pak de engel

Onderstaande quizvragen kun je gebruiken bij binnenkomer 2 (2.2). De verdere omschrijving van de werkvorm vind je in het programma.

- Omdat we niet zeker weten of Jezus op 25 of 26 december geboren werd, wordt Kerst op beide dagen gevierd. Dat is...**
 - juist
 - onjuist
- Wat was het eerste wat Gabriël zei toen hij binnenkwam bij Maria?**
 - Is Jozef thuis?
 - Wees niet bang.
 - Wees gegroet!
 - Ik ben Gabriël, de engel van God.
- Toen Jozef ontdekte dat Maria zwanger was...**
 - besloot hij met haar te trouwen.
 - wilde hij de verloving uitmaken.
 - stuurde hij Maria voor een tijdje naar elders.
 - verscheen hem een engel die zei dat hij naar Bethlehem moest gaan.
 - A en D zijn beide juist.
 - B en C zijn beide juist.
- Hoe werd het Jozef duidelijk dat hij toch bij Maria moest blijven?**
 - Een engel kwam het hem vertellen.
 - In een droom.
 - Maria heeft het hem uitgelegd.
- Hoe reisden Jozef en Maria naar Bethlehem?**
 - per kameel
 - op een ezel
 - lopend
 - geen idee
- Maria en Jozef waren getrouwd toen Jezus werd geboren. Dat is...**
 - juist
 - onjuist
- Wat zei de herbergier tegen Maria en Jozef?**
 - Weet ik niet, is niet bekend.
 - Kom na de kerstdrukke maar terug, dan heb ik wel plaats.
 - Jullie kunnen mijn stal wel gebruiken.
 - De herberg is vol.
- Jezus kwam ter wereld in...**
 - een stal
 - een grot
 - geen idee
- Welke dieren noemt de Bijbel als dieren die aanwezig waren bij Jezus' geboorte?**
 - runderen, schapen en ezels
 - een schaap en twee geiten
 - leeuwen, tijgers en olifanten
 - geen van de hier genoemde dieren
- Hoeveel engelen spraken tot de herders in het veld?**
 - één
 - drie
 - een hele legermacht
 - geen van deze mogelijkheden
- Wat zongen de engelen?**
 - Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven.
 - Gloria in excelsis Deo
 - Ere zij God
 - Komt allen tezamen
- Hoe wisten de herders waar ze moesten zijn?**
 - Ze vroegen naar een kind met de naam 'Jezus'.
 - Ze volgden een ster.
 - De engel had uitgelegd waar het was.
 - Ze gingen 'op goed geluk' en zochten naar een kindje in de kribbe.
- Toen Jezus werd geboren lag er sneeuw...**
 - alleen in Bethlehem
 - in heel Israël
 - plaatselijk in Israël
 - nergens in Israël
- Hoeveel wijzen kwamen Jezus bezoeken?**
 - niet bekend
 - twee
 - drie
 - vier
- Wat waren de 'wijzen' voor mensen?**
 - mannen met een universitaire graad
 - Oosterse koningen
 - astrologen
 - kleurlingen
- Toen de wijzen in Jeruzalem vertelden dat er een koning was geboren...**
 - deed Herodes net of hij dat niet gehoord had.
 - werd Herodes paars van woede, want hij wist meteen dat het om de beloofde Christus moest gaan.
 - was de hele stad daar ondersteboven van.
 - zocht Herodes in de Bijbel op waar de Christus geboren zou worden.
- De wijzen vonden Jezus...**
 - in een huis.
 - in een stal.
 - in een hotel.
 - slappend in de armen van Jozef.
- Volgens Lukas kocht Jozef twee duiven voor het offer in de tempel van het goud dat hij van de wijzen gekregen had. Dat is...**
 - juist
 - onjuist
- Waarom vestigde Jozef zich na de vlucht naar Egypte in Nazareth?**
 - omdat hij daar altijd gewoond had.
 - omdat hij bang was voor de zoon van Herodes.
 - omdat hij in Nazareth een baan kon krijgen als timmerman.
 - omdat hij wilde dat Jezus in een rustige omgeving zou opgroeien.
- Waar vind je de antwoorden op bovenstaande vragen?**
 - bij Mattheüs
 - bij Markus
 - bij Lukas
 - bij Johannes
 - bij alle vier
 - bij geen van allen
 - alleen bij Mattheüs en Lukas
 - alleen bij Johannes en Markus

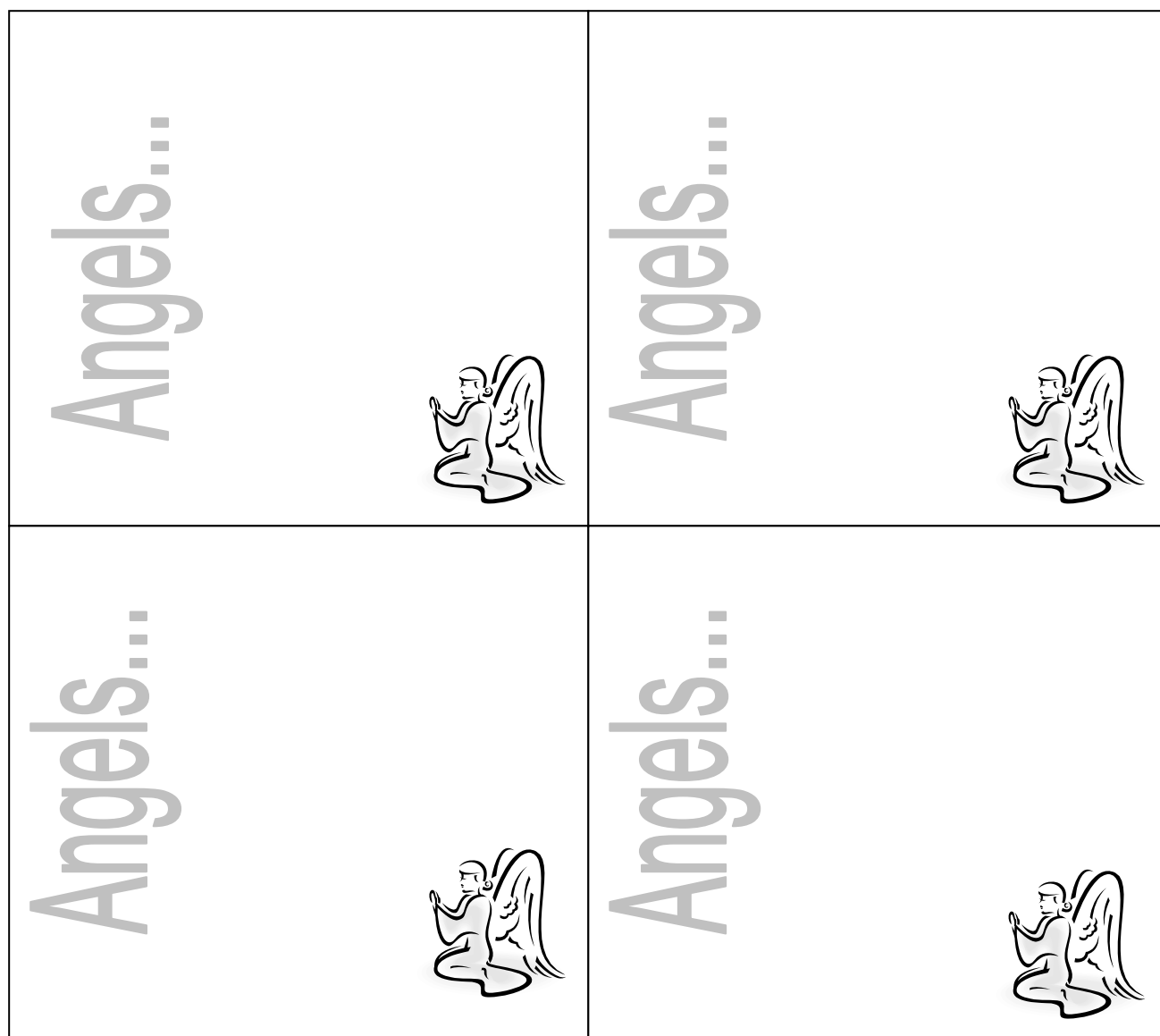
Antwoorden bij de quizvragen

vraag	antwoord	tekst waar het antwoord gevonden kan worden
1	B	
2	C	Lukas 1:28
3	B	Mattheüs 1:19
4	B	Mattheüs 1:20
5	D	Lukas 2:4
6	B	Lukas 2:5
7	A	Lukas 2:7
8	C	Lukas 2:7
9	D	Lukas 2:7
10	A	Lukas 2:9
11	C	Lukas 2:14
12	D	Lukas 2:15-16
13	C	Namelijk de eeuwige sneeuw op de bergen.
14	A	Mattheüs 2:1
15	C	Mattheüs 2:2
16	C	Mattheüs 2:3
17	A	Mattheüs 2:11
18	B	Lukas 2:234 – Jozef koch wel twee duiven, maar er staat niet bij dat hij ze voor het geld van de wijzen kocht.
19	B	Mattheüs 2:22
20	G	

Bijlage bij introductie 2 (3.2) – Engelen in de boom

Kopieer per groepje tieners onderstaande kaartjes en snijd ze los. De verdere omschrijving van de werkvorm vind je in het programma.

Bijlage bij introductie 3 (3.3) – Angels in the air

Kopieer per groepje tieners de drie onderstaande vellen. De verdere beschrijving van de werkvorm vind je in het programma.

waar

niet waar

zou kunnen

Hieronder vind je enkele engelenervaringen die je kunt gebruiken om te vertellen aan de tieners:

- De man in het wit
- Vanya
- De vrouw uit China
- Ds. Smijtegelt

De laatste twee verhalen zijn uitgewerkt als schimmenspel, maar kunnen uiteraard ook gebruikt worden als je dit schimmenspel niet doet. De verdere omschrijving van de werkvorm vind je in het programma.

Jouw bekering betekent voor engelen feest!

De man in het wit

Door een stil, verlaten landschap in het zuidwesten van Florida, liep Mark Durrance met zijn hond Bobo. Mark was twaalf jaar oud, had blond haar en helderblauwe ogen. Hij hield ervan om met Bobo te wandelen.

Plotseling zag Mark een mooie vogel in een boom zitten. De boom stond aan de overkant van een greppel en omdat hij wilde weten wat voor vogel het was, sprong hij over de greppel heen. Direct nadat hij aan de andere kant van de greppel geland was, voelde hij een hevige pijn in zijn rechtervoet. Hij keek omlaag en zag tot zijn schrik de enorme kop van een ratelslang om zijn rechtervoet geklemd zitten. De vlijmscherpe giftanden hadden zich dwars door zijn leren laars heen geboord en staken diep in zijn voet. De slang spoot zijn gif in Marks voet en Mark wist dat het gif van ratelslangen dodelijk is. Bobo viel woedend de slang aan en uiteindelijk liet de slang los en gleed hij de struiken in. Mark bevond zich op 140 meter van zijn huis; hij wist dat niemand hem hier kon horen. Hij moest proberen om zelf thuis te komen. Maar toen hij een paar stappen gedaan had, merkte hij dat hij niet verder kon. De pijn was overweldigend. Alle kracht vloeide uit hem weg en de omgeving begon te vervagen. Mark zakte van pijn in elkaar.

Marks ouders waren in de voortuin aan het snoeien toen Marks broer Buddy schreeuwend kwam aangelopen. 'Pappa, Mark is door een slang gebeten!' Snikkend vertelde Buddy verder: 'Hij stond plotseling in de deur en zei: "Ik ben door een slang gebeten." Daarna viel hij

bewusteloos op de vloer.'

Marks ouders begrepen dat Mark alleen een kans op overleven had, als ze hem zo snel mogelijk naar het ziekenhuis zouden brengen. Ze renden met Mark in de armen naar hun auto. Terwijl Marks ademhaling steeds zwakker werd, reden ze met plankgas naar het ziekenhuis. Marks moeder drukte haar gezicht tegen Mark aan en kon alleen maar bidden. Aangekomen in het ziekenhuis kreeg Mark grote hoeveelheden tegengif ingespoten, maar dat sloeg niet aan. Hij lag diep in coma en zijn ademhaling kon alleen kunstmatig op gang worden gehouden. De hele volgende dag zweefde hij tussen leven en dood. De dag erna kwam hij, tot ieders grote verbazing, weer bij bewustzijn en vertelde hij zijn ouders en broer wat er was gebeurd.

Maar één ding begrepen ze niet, namelijk hoe hij was thuisgekomen na de slangenbeet. Mark vertelde: 'Toen ik van de pijn geen stap meer kon zetten, verscheen er plotseling een in het wit geklede man. Hij tilde me op en droeg me naar huis. Hij had een vriendelijke stem en vertelde me dat ik ziek zou worden, maar dat ik niet bang hoefde te zijn, omdat ik zou blijven leven. Bij ons huis aangekomen, zette hij me neer en steeg hij voor mijn ogen op naar de hemel. Ik kon nog net tegen Buddy zeggen dat ik door een slag gebeten was. Verder weet ik niks meer, totdat ik vandaag wakker werd.'

Mark is uiteindelijk helemaal genezen.

(Uit: 'Een engel op je pad; honderd en één engelenervaringen' van H.C. Moolenburgh, Deventer, 2000)

Vanya

Onderstaand verhaal komt uit het boek Vanya van Myrna Grant. Dit boek beschrijft het leven van Iwan Moisejew, een jonge Russische soldaat, uit de tijd van de Sovjet-Unie. Door zijn vrienden werd hij meestal Vanya genoemd. Zijn getuigend christen-zijn heeft hem uiteindelijk het leven gekost. Tientallen keren is hij verhoord, zo ook in onderstaand fragment.

Het was een heel stuk lopen naar het kantoor van majoor Gidenko. En terwijl Iwan door de basis liep, loofde hij God voor de tijd die hij zo kreeg om te bidden. Door zijn gedachten speelde een bijbeltekst die zijn kleine broertje Ilyusja hem thuis had leren zingen. Hij zong hem zachtjes en paste zijn tempo aan bij het ritme van de melodie. De vreugde des Heren is uw kracht. De vreugde des Heren is uw kracht.

Het was een heldere dag. Hoog aan de hemel glansde en schitterde iets. Zijn hart liep over van blijdschap. Het leek net of de bomen in het kleine park op het centrale plein van de

legerplaats overgoten waren met hemels licht. Vanya groette iedere boom die hij passeerde in de naam van Jezus. Op hetzelfde moment dat hij een stem hoorde, keek hij omhoog. 'Vanya, Vanya!' De stralende aanwezigheid van de engel boven hem hield de angst en de vreugde in zijn hart als het ware in evenwicht. De stem klonk bekend. Onmiskenbaar helder en toch weer vreemd woordeloos. 'Wees niet bang.' Door de doorzichtige gestalte van de engel kon Iwan de grote bomen aan de andere kant van het park zien. Het leek of de engel bewoog. Terwijl hij zijn blik op hem gevestigd hield, begon Iwan weer te lopen. De straling van de engel verlichtte het park veel helderder dan de zon. Toen sprak hij weer: 'Wees niet bang. Ik ben met je.' Iwan kon geen woorden vinden om te antwoorden. De blijdschap brandde in hem als een vuur. Later vroeg hij zich verbaasd af hoe hij bij de deur van het gebouw van majoor Gidenko gekomen was. (Uit: Vanya, blz. 61)

schimmenspel

Enkele engelenervaringen worden aan de tieners verteld via een schimmenspel.

Benodigheden – Wit laken, projector of bouwlamp, touw of raamwerk om het laken te spannen, spelers, een verteller die de engelenverhalen voorleest, iemand die de projector bedient (op afstand), onderstaande engelenervaringen en de attributen die in het schema vermeld zijn.

De opstelling – Een schimmenspel is een spel van licht en schaduw. Het principe is dat een lichtbundel onderbroken wordt door een lichaam. Span (met touw of een raamwerk) een wit laken halverwege de ruimte. Zorg dat het laken goed strak hangt en dat het tot op de grond reikt. Het laken doet dienst als projectiescherm. Aan de ene kant van het scherm zit het publiek. Aan de andere kant stel je de diaprojector op. Zet de projector aan zonder dat er zich een dia in bevindt. Tussen de projector en het scherm bewegen de spelers zich, het publiek ziet slechts hun silhouetten. Probeer dit vooraf uit. Bepaal dan

ook welke afstand tussen de projector, de spelers en het scherm het best overkomt. Hoe dichter de personen naar het scherm komen, des te kleiner en scherper worden ze.

Werkwijze – Een verteller leest de engelenervaringen uit de bijlage voor. De spelers acteren met lichaamstaal, zo illustreren zij het verhaal. In de kolom naast het verhaal staan aanwijzingen voor het acteren, gebruik hierbij ook je eigen creativiteit. Wil je van scène wisselen, laat dan iemand de projector een moment uitschakelen. Zorg ervoor dat er wat kaarsen branden in de zaal, zodat het niet meteen pikdonker is (dat geeft altijd reacties bij tieners). De spelers verdwijnen snel van het 'toneel' of nemen een andere positie in, het licht van de projector kan weer aan. Zorg dat ieder die meedoet, goed op de hoogte is van wat op welk moment moet gebeuren.

De vrouw uit China

Benodigdheden: een pop, een hark, een uit karton gesneden tijger, twee spelers.	
Een arme vrouw in China ging de heuvels in om gras te verzamelen. Haar baby had ze op de rug gebonden. In haar hand droeg ze een scherpe zeis om het gras te maaien.	<i>De speler loopt over het 'toneel', pop op de rug gebonden, hark in de hand.</i>
Op het moment dat zij boven op een heuvel was gekomen, hoorde ze gebrul. Verstijfd van schrik keek ze om en zag een tijgerin op zich afspringen.	<i>De tweede speler brult. De uit karton gesneden tijger komt in beeld of ene persoon speelt voor tijger. De vrouw verstijft van schrik, slaat handen voor de mond, omarmt haar kind.</i>
Deze eenvoudige Chinese moeder was nooit op school geweest en ze had nooit een kerk van binnen gezien. Zij wist niet wat een bijbel was. Maar een paar jaar tevoren had een zendeling haar verteld over Jezus, 'die je kan helpen als je in moeilijkheden bent'. Toen de klauwen van de tijgerin neerkwamen op haar arm en schouder, schreeuwde de vrouw, waanzinnig van angst: 'O Jezus, help mij!'	<i>De vrouw steekt beide armen in de lucht, zij kan eventueel zelf de woorden 'o, Jezus, help mij!' roepen.</i>
In plaats van opnieuw aan te vallen om zo een gemakkelijk maal te hebben, wendde de tijgerin zich plotseling af en ging ervandoor. (Uit: Billy Graham, <i>Engelen</i> , blz. 11)	<i>De 'tijger' verdwijnt, de vrouw ontspant zichtbaar haar lichaamshouding, knuffelt haar 'kind'.</i>

Ds. Smijtegelt

Benodigdheden: vier spelers, glazen en een fles, een bijbel, een jas, speelgoedzwaard of zwaard van karton.	
Ds. Bernardus Smijtegelt was 44 jaar lang predikant in Middelburg (van 1695-1739). Velen luisterden graag naar zijn prediking, anderen hadden een afkeer van hem, ook omdat hij misstanden nogal eens aan de kaak stelde. Ook tegen drankmisbruik waarschuwde hij ernstig. Dat zette kwaad bloed.	<i>Een speler acteert alsof hij preekt: hij steekt de bijbel op, legt zijn hand erop, heft eventueel een vinger op. Twee andere spelers luisteren en fluisteren elkaar dingen in het oor.</i>
Enkele mannen die elkaar regelmatig in de herberg ontmoetten, spanden samen en beraamden een plan om Ds. Smijtegelt uit de weg te ruimen. Het werd een listig plan; misleiding en duisternis moesten hun helpers zijn.	<i>Een wisseling in decor: twee mensen heffen het glas en bekonkelen iets. Ze geven elkaar de high five, de afspraak is gemaakt.</i>
Heel laat op een donkere avond, het was eigenlijk al nacht, stuurden ze iemand naar het huis van de predikant met het dringende verzoek zo spoedig mogelijk naar een bepaald adres te gaan waar iemand op sterven zou liggen. Smijtegelt kleepte zich aan en haastte zich naar het opgegeven adres.	<i>Een wisseling van decor: de preker ligt, staat op en trekt een jas aan en snelt het 'toneel' af.</i>
Intussen hadden de mannen zich opgesteld bij een brug over de gracht, waar Smijtegelt in ieder geval langs moest. Straks zouden ze hun vijand in het donkere, diepe water gooien en waren ze van hem af. Natuurlijk zou men vermoeden dat hij door de duisternis misleid in het water geraakt was en verdronken	<i>Een wisseling in decor: de twee mannen staan handenwrijvend te wijzen op het 'water'</i>
Veilig opgesteld in het donker zagen ze hem aankomen. Ze deden een paar stappen naar voren, maar ineens bleven ze aan de grond genageld staan. Naast ds. Smijtegelt liep een machtige gestalte, een gewapende engel. Met ingehouden adem stonden ze daar en konden hun ogen niet afhouden van dit gezelschap. Zo werd Smijtegelt op wonderlijke wijze bewaard. Overigens is hij zich in die nacht dat gezelschap niet bewust geweest. Jaren later heeft één van de drie mannen het hem verteld. Het bruggetje werd nog lang 'Engelenbrug' of 'Smijtegeltbrug' genoemd.	<i>De preker komt met de een tweede figuur (met zwaard) het 'toneel' opgelopen. De twee mannen die de preker in het water willen gooien doen een stap naar voren, maar deinzen terug, slaan de handen voor de mond.</i>

Bijlage bij verwerking 3 (5.3) – Engelen bestaan niet

Vrij kerstverhaal over een herder die in de eerste instantie de komst van de engelen en hun boodschap ontkent, want: 'Engelen bestaan niet.' Uiteindelijk komt hij toch bij de kribbe terecht.

Creëer zoals bij verwerking 2 (5.2) in het programma omschreven, een vertelsfeer en vertel het verhaal. Rond af zoals in het programma verwoord is onder verwerking 1.

'Engelen bestaan niet...'

Er was eens een grote, sterke herder. Hij woonde vlak bij Bethlehem, in het veld van Efratha. Maar, hoewel hij zo groot en krachtig was, was hij niet erg gelukkig.

De reden van zijn ongeluk lag naast hem als hij op de schapen paste. Hij was een paar grove houten krukken. Hij had ze eens zelf gesneden, lang geleden, van twee zware takken, met zijn eigen mes.

Rennen of lopen kon de sterke herder niet. Hij kon alleen maar wat kruipen, hinkelen en hompelen, leunend op zijn zelf gesneden krukken. Zijn benen waren stijf en stram.

Daardoor was hij vaak slecht gehumeurd. Daarom liep hij ook nooit rond de kudde. En als er een schaap of een lammetje wegliep, liet hij het aan een andere herder over om het verdwaalde dier te zoeken.

Meestal zat hij, samen met z'n oude hond, maar wat knorrig en mopperig bij het vuur en zorgde ervoor dat het niet uitging. Hij keek dan boos voor zich uit in de vlammen en beklaagde zich over zijn ongeluk. Praten deed hij zelden.

De andere herders waren eigenlijk ook een beetje bang voor hem. En voor zijn hond.

Toen op een zekere nacht de engelen zongen en aan de herders de blijde boodschap brachten, zat de kreupele herder met z'n rug naar de hemel. Hij hoorde niets en staarde verbitterd in de vlammen. En toen de anderen vertrokken, om op zoek te gaan naar het Kind in de stal, haalde hij zijn schouders op.

Onzin, ze verbeelden zich maar wat!, dacht hij. 'Engelen bestaan niet', riep hij hen nog na, 'anders zou er hier op aarde wel minder verdriet en ongeluk zijn!' Mopperend pookte hij de vlammen op en streekte de kop van zijn oude hond.

Maar het was net of zijn hond er anders over dacht. Het dier liep onrustig heen en weer, blafte naar de hemel en sleepte af en toe één van de krukken naar zijn baas. Alsof hij zeggen wilde: 'Waarom ben je niet meegegaan?'

'Onzin. Ze verbeelden zich maar wat!', zei de herder tegen zichzelf en duwde met één van zijn krukken een paar verse takken in het vuur. 'Mensen zijn veel te goedgelovig!'

Nu zat hij alleen, in de nacht. Maar deze nacht was zo vreemd en stil, dat je de stilte haast kon voelen. De schapen verroerden zich niet. Er streekte geen windvlaag over het gras. Geen nachtvogel liet z'n roep horen. Ook het vuur hield op met knisperen. Zelfs de oude hond was gaan liggen en hield, met z'n logge kop op z'n voorpoten, roerloos de wacht.

De herder hoorde de stilte. En de stilte legde een hand op zijn gedachten. Als het nu toch eens géén onzin was? Als de andere herders zich nu eens niet iets hadden verbeeld? Als er toch eens engelen waren geweest? Als er toch eens een kind was geboren, daar in de stal?

Hij staarde in de vlammen, maar zag geen vuur. In zijn hoofd dansten wel de vragen: als?, als?

Toen stond hij op. Pakte zijn krukken en zei tegen zijn hond: 'Kom! Zoek!'

Strompelend volgden ze samen door de stille nacht het spoor van de anderen. De morgen kleurde de hemel al rood toen ze aankwamen bij de stal. De hond krabbelde kwispelstaartend tegen de deur. De herder duwde hem open met z'n krukken.

De stal was donker en leeg. Maar er hing wel een vreemde, onbekende geur. Er hadden ook veel mensen gelopen. Dat zag hij aan de voetafdrukken in de lemen vloer. De oude hond liep snuffelend rond.

Hier was het dus geweest. De herder had de plek gevonden! Maar waar was nu het Kind? Waar waren zijn vader en moeder? Midden in de lege stal begon hij hard te lachen.

Het was toch allemaal maar onzin. Er bestaan geen engelen. Het was allemaal puur verbeelding. Gewoon een boze grap. Ze hadden hem ertussen willen nemen, met z'n allen. Zoals ze maar al te vaak deden.

Hij draaide zich boos om op z'n krukken, riep z'n hond en hompelde naar de deur van de stal. Toen ontdekte hij de kleine holte in het stro in de stenen voederbak. Hij herkende de plek waar het Kind had gelegen. Hij wist niet wat hem opeens overkwam. Het was net alsof alle boosheid uit hem werd weggeblazen, zoals de wind het stof uit de velden van Efratha jaagt. Hij dacht niet meer aan zijn ongeluk. Het knorrige verdween uit zijn hart. Met zijn stijve benen knielde hij naast de lege kribbe. De twee krukken, die hij eens zelf had gesneden, legde hij erbovenop. De oude hond hief even zijn kop omhoog en vleide zich toen naast hem neer.

Wat gaf het dat het Kind er nu niet was, dat het niet tegen hem lachte. Wat maakte het uit dat hij de liederen van de engelen niet had gehoord. Wat deed het ertoe dat hij niet met de anderen was meegegaan naar de stad van David om iedereen te vertellen van de wonderlijke geboorte.

Hij had geen woorden voor wat hem was overkomen. Blij en verward ging hij door de deur, liep de velden in. De oude hond rende voor hem uit. Terug naar de kudde. Terug naar het vuur, dat hij weer wilde aansteken nog vóór de andere herders terugkwamen.

Pas toen hij al een poosje had gelopen, ontdekte hij dat hij zijn krukken vergeten was. De twee krukken die hij zelf had gesneden uit stevige takken. Ze lagen nog op de kribbe. Hij wilde omkeren, z'n krukken halen. Maar waarom eigenlijk? Was het nog nodig? Even aarzelde hij, daarna liep hij door. En zijn stap werd steeds krachtiger...

uit: A.C. Bronswijk, Er was meer dan een ster – het oude kerstfeest in nieuwe verhalen, uitgeverij Boekencentrum

Kopieer per tiener onderstaand fragment uit de Nederlandse geloofsbelijdenis. De verdere beschrijving van de werkvorm vind je in het programma.

FRAGMENT

Artikel 12 – De schepping

(...) God heeft ook de engelen geschapen. Ze worden door Hem uitgezonden om de uitverkorenen te dienen. Sommige engelen zijn van God afgefallen, in het eeuwig verderf. Anderen zijn door Gods genade staande gebleven.

De gevallen engelen zijn de duivelen en de boze geesten (demonen). Ze zijn vijanden van God en van alles wat goed is. Zij willen alles wat God doet kapot maken, vooral in de kerk en in het leven van de gelovigen. Om hun misdaden zijn ze veroordeeld tot de eeuwige straf.

(Uit: Dr. W. Verboom, *De Nederlandse geloofsbelijdenis. Een eigentijdse weergave*, p. 40)

